

FORSK- TUNER IND PÅ HANDICAPIDRÆTTEN NIN GEN

Syddansk Universitet har netop slået dørene op for et helt nyt Center for Handicap og Bevægelsesfremme. Det længe ventede center skal blandt andet sætte fokus på idrættens store betydning for fysisk og psykisk handicappede. Ved at sætte idræt og glæden ved bevægelse på dagsordenen skal det nye center være med til at skabe bedre forhold og muligheder for et langt og aktivt idrætsliv inden for handicapidræt.

Tekst: Benjamin Rothenborg Vibe. Foto: Hung Vu Tien

Der var både brede smil og store ambitioner, da det nye Center for Handicap og Bevægelsesfremme ved Institut for Idræt og Biomekanik på Syddansk Universitet – SDU – blev indviet den 26. januar. Endelig får Danmark et center, hvis primære formål er at sætte idræt, bevægelse og fysisk aktivitet hos mennesker med en funktionsnedsættelse på dagsordenen. De har i mange år haft det i andre nordiske og europæiske lande, men langt om længe er det takket være ildsjæle og gode kræfter inden for handicapidrætten også blevet Danmarks tur til at etablere et center, der skal sætte fokus og rette opmærksomhed på idrættens store betydning for mennesker med et fysisk eller psykisk handicap.

Det nye center kommer til at være samlingspunkt for en lang række initiativer og projekter inden for handicapidræt, ligesom det vil markere sig med en række betydningsfulde internationale samarbejder. Det nye center får på engelsk den flatterende titel 'Centre for Adapted Physical Activity Participation Studies'. Og netop 'participation' – på dansk 'deltagelse' – bliver ifølge den nye centerleder Ejgil Jespersen et af kodeordene for de mange projekter, som centret kommer til at søsætte i de kommende år.

– Netop det deltagende aspekt er meget vigtigt for os, og dermed handler det jo også om, at en masse mennesker får nogle muligheder inden for idræt og bevægelse, som de ellers ikke ville have fået, lyder det fra en glad og stolt centerchef.

Han fortsætter:

– Alle kan jo blive ramt af et handicap, om det så er i forbindelse med sygdom, ulykker eller i krig. Og det betyder, at den potentielle målgruppe for centret er meget, meget stor, forklarer Ejgil Jespersen.

At rigtig mange mennesker i fremtiden kan forvente, på den ene eller anden måde, at få stor glæde af det nyetablerede center understreges af de mange projekter, der allerede nu er i støbeskeen og på tegnebrættet. De nye initiativer vil have til huse i en helt ny bygning med faciliteter, der i særlig grad understøtter forskning og uddannelse i relation til handicap, bevægelse og idrætsliv.

Til efteråret 2012 forventer man at opføre et nyt stort parkanlæg til bevægelsesformål på instituttets område. Et område som både studerende og ansatte samt byens

>

ACTIVE LIVING PARK

1. etape

Parktema: FITNESS OG TRÆNING

2. etape

Parktema:
LEG, LÆRING OG
INNOVATION

3. etape

Parktema:
TERAPI OG SANSNING

ACTIVE LIVING LAB

NYT ODENSE UNIVERSITETSHOSPITAL

I første omgang holder det nye center til i de eksisterende universitetsbygninger, men der er store planer om at bygge et Active Living Lab og en omkringliggende Active Living Park med tilpassede forhold, der muliggør projekter inden for træning, genoptræning, rehabilitering, fitness, leg og innovation.

Netop det deltagende aspekt er meget vigtigt for os, og dermed handler det jo også om, at en masse mennesker får nogle muligheder inden for idræt og bevægelse, som de ellers ikke ville have fået « Centerleder Ejgil Jespersen (billedet)

borgere i Odense kan forvente at få stor glæde af. Samtidig vil centret arbejde for at gøre SDU mere handicapvenligt, ligesom det satser på et stærkt samarbejde med Odense Kommune, der med centrets hjælp regner med at blive en rollemodel for mange andre kommuner, når det kommer til at skabe gode rammer og vilkår inden for fysisk aktivitet, idræt og sundhedsfremme på handicapidrætsområdet.

Endelig lykkes det

At det langt om længe er lykkedes at etablere det nye Center for Handicap og Bevægelsesfremme skyldes især Bevica Fonden – som også er medlem af DHIF's virksomhedsklub TeamHandicapidræt – der støtter centret med 5 millioner kroner. SDU og andre støttedkilder støtter med henholdsvis 3 og 4 mio. kr. Direktør i Bevica Fonden, Torben Svanberg, er da også både glad og stolt over at kunne give handicapidrætten en hjælpende hånd.

– Det er vigtigt for os, at handicappede får nogle bedre idrætstilbud, der kan give dem højere livskvalitet. Derfor vil vi gerne være med til at sikre centret økonomisk. Det handler jo om at holde sig i gang på sund og forsvarlig vis, uanset om det er almenidræt eller handicapidræt.

I alt ender budgettet for det nye center på samlet 12 mio. kr. fra 2012 til 2014.

Forskningsprojekter og forsknings- og udviklingsprojekter under udvikling:

- Større handicapundersøgelse i samarbejde med Socialforskningsinstituttet
- Kortlægning af personlige og miljømæssige barrierer for fysisk aktivitetsdeltagelse blandt patienter, der modtager vederlagsfri fysioterapi
- Projekt om fysio- og ergoterapi samt læringsaktiviteter for børn med bevægehandicap
- 'Handicap og eksistens' – casestudier af borgerinddragelse
- 'At genskabe det inkorporerede selv' – pædagogisk forsknings- og interventionsprojekt
- Tilpasset fysisk aktivitet for unge med psykose – et interventionsprojekt
- Tilpasset fysisk aktivitet for psykisk udviklingshæmmede – et socialt udviklingsprojekt
- Fysiologisk og biomekanisk forskning i handicapidræt
- Evaluering af organisationsmåder for projekt 'Skolesport' og 'Idræt for mennesker med handicap i idrætsforeninger'

Udviklingskonsulent i DHIF Peter Kock Hansen har selv været involveret i etableringsfasen, ligesom han har været den nye centerleder Ejgil Jespersens sparingspartner med henblik på, hvordan centret kan arbejde for at nedbryde barrierer og problemfelter, når det gælder deltagelse og inklusion på handicapidrætsområdet. Han har store forventninger til det nye center, og han er ikke et øjeblik i tvivl om, at centret er en kæmpe sejr for handicapidrætten i Danmark.

– Etableringen af det nye center betyder, at der nu for første gang er afsat betragtelige midler til blandt andet at undersøge forhold omkring idrætsdeltagelse for mennesker med funktionsnedsættelse – mennesker som DHIF vil være med til at give de bedste muligheder. Derudover kommer centret til at skabe stor opmærksomhed om handicapidræt og DHIF, og det kan derfor også involvere nye og flere kræfter, som vil arbejde med handicapidræt frivilligt og professionelt, lyder det fra en forventningsfuld Peter Kock Hansen, der også peger på, at DHIF med centrets forskning kan blive opmærksom på områder og problemstillinger inden for handicapidræt, som ikke har været afdækket tidligere.

– Og det betyder jo, at DHIF har en meget oplagt mulighed for at belyse nogle af de udfordringer, som idrætten står over for, siger Peter Kock Hansen.

Større synlighed

Den nye centerchef Ejgil Jespersen er enig i, at centret kommer til at skabe større opmærksomhed om både barrierer og muligheder inden for handicapidrættens verden. >

Der var stort fremmøde ved åbningen af det nye center i slutningen af januar.

Rektor Jens Oddershede ved åbningen af Center for Handicap og Bevægelsesfremme. I forgrunden formand for PTU Holger Kallehauge, der også var på talerstolen ved åbningen.

– Med centret kommer der en langt højere grad af synlighed, opmærksomhed og offentlighed, når det gælder idræt og bevægelsesglæde, siger Ejgil Jespersen og fortsætter:

– Det handler jo ikke kun om, hvad man kan gøre for enkeltpersoner. Det handler om at sørge for, at man har nogle miljøer og rammer, som mennesker med funktionsnedsættelse kan begå sig i.

Ejgil Jespersen peger også på, at det nye center kan få stor betydning for ældre, da det vil blive muligt at samarbejde med Odense Universitetshospital og dermed få indflydelse på ældreområdet i hele landet, ligesom man vil samarbejde med Institut for Velfærdsteknologi med henblik på eksempelvis at udvikle robotteknologier, der kan være til gavn for ældre og handicappede i hele landet. Centret vil også komme til at samarbejde med Handicapidrættens Videnscenter eksempelvis i forhold til at hjælpe sårede soldater.

Nye uddannelser i handicapidræt

En sand ildsjæl på handicapidrætsområdet, der måske er ekstra glad for det nye center, er studerende på SDU Bjørn S. Christensen, der har skrevet bacheloropgave om friluftsliv og handicapidræt og i øjeblikket er i gang med sin kandidatuddannelse inden for idræt og sundhed. Han har altid interesseret sig for handicapidræt og er gennem årene blevet mere og mere involveret i sit arbejde for DHIF, blandt andet i forbindelse med Summercamps og arbejde med psykisk handicappede børn.

Grunden til, at Bjørn måske er gladere end de fleste for det nye center, er, at hans mor, der selv har været en ildsjæl på handicapidrætsområdet, i 1970'erne og 1980'erne kæmpede for at etablere et center, der kunne sætte handicapidræt på dagsordenen i Danmark. Hun kan nu se sin søn repræsentere den første gruppe af studerende, der får lov til at uddanne sig i Tilpasset Fysisk Aktivitet

på alle niveauer – bachelor, kandidat og Ph.d. – inden for Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet. Desuden indgår centret i uddannelsesnetværk på både nordisk og internationalt plan.

En forventningsfuld Bjørn S. Christensen fortæller:

– Der er et kæmpe behov for de nye uddannelser, da der hidtil på idrætsuddannelserne ikke har været nogen som helst undervisning i specialpædagogik og handicapidræt. Der har måske været en enkelt temadag eller to, men ellers har de studerende skullet tage til Norge, hvis de ville lære noget om funktionsnedsættelse eller handicap.

Bjørn S. Christensen peger på, at det nye center giver en unik mulighed for at folk, der ved noget om idræt, og folk der ved noget om handicap, nu får lov at slå hovederne sammen og dermed får muligheden for at skabe rigtig gode resultater til gavn for handicappede med lyst til et aktivt idrætsliv. Bjørn S. Christensen lægger dog ikke skjul på, at det er "drønærgeligt", at de nye uddannelsesmuligheder ikke er kommet før nu.

– Men til gengæld glæder jeg mig over, at en masse nye studerende nu får chancen for at dygtiggøre sig inden for handicapidrætten og dens fremtidige muligheder.

En helt unik mulighed

Hos Dansk Handicap Idræts-Forbund er man heller ikke i tvivl om, at det nye center kan skabe nogle helt særlige muligheder for handicapidrætten. Som udviklingskonsulent i DHIF, Peter Kock Hansen, siger:

– DHIF's tilknytning til Center for Handicap og Bevægelsesfremme bliver helt unik i forhold til andre idrætsforbund. En så direkte tilknytning mellem et idrætsforbund og forskning tror jeg ikke har eksisteret tidligere. I sidste ende er det jo det enkelte menneske med en funktionsnedsættelse, som skal opleve, at der er muligheder for at styrke forholdene for et langt og aktivt idrætsliv. ●